

Мій театр — це театр емоційний...

Інтерв'ю з головним режисером
Одеського українського драматичного театру імені В.Василька
Ігорем Равицьким

Ігор Миколайович Равицький закінчив Київський інститут театрального мистецтва імені І.Карпенка-Карого 1969 року (курс М.Верхацького та І.Чабаненка). З 1969 по 1973 працював режисером Сумського театру драми та музичної комедії імені М.Щепкіна. З 1974 по 1976 рік проходив стажування в Московському Малому театрі у Б.Равенських, повернувся до Сумського театру вже як художній керівник. З 1988 року і дотепер працює головним режисером Одеського українського драматичного театру імені В.Василька. Вистави у Москві, Києві, Сумах, Одесі, а також у Вінніпезі (Канада). Ініціатор і організатор проведення Першого всеукраїнського фестивалю сучасної драматургії в Одесі (листопад, 1998).

12 - Ігоре Миколайовичу, як прийшло рішення обрати своїм фахом режисуру?

- В дитячі роки мріяв бути археологом і досі дуже люблю історію. Пізніше з'явилося бажання працювати в театрі, тільки актором. Але покійний батько (теж режисер) сказав тоді: "Якщо ти будеш режисером, ти завжди зможеш, якщо забажаєш, грати на сцені". Так я пішов у режисуру, якої тоді не знав і не розумів. І лише років через 15 після того, як почав працювати, я трохи почав розуміти...

- Чи є для вас авторитети в режисурі? До якого типу театру ви тяжієте?

- Я колись вигадав для себе такий гібрид: якби вміння Бориса Равенських працювати з пластикою, музикою, мізансценуванням, його образність і романтизм поєднати з аналітичністю, конструктивністю Леоніда Хейфіца, був би ідеальний варіант. А загалом, мій театр - це театр емоційний. Хоча й не всі постановки є такими, але я за те, щоб глядач хвилювався, співпереживав. Це головне. Я не вмію робити вистави "з холодним носом" і не хочу вміти.

- А які з ваших постановок вважаєте найважливішими? Які автори, можливо, спокусили найбільше, до яких хотілося б повернутися?

- Різні вистави були, але отієї єдиної ідеальної не було. В одній я зрозумів, що можу працювати з актором, в іншій особливо відчув пластику, потім захопився музикою, але жодною я не задоволений повністю. Я твереза людина в аналізі своєї роботи. Завжди хотілося знайти таку драматургію, яка не йде скрізь, - намагався бути оригінальним. Звідси і бажання звернутися до кіносценаріїв - "Вся королівська рать", "Вожак", "Стомлені сонцем". Єдиного автора важче

визначити. Шкода, що досі не звертався до Чехова, відчуваю, що зараз дозрів до цього.

- Судячи з вистав, які я бачила, для вас дуже важливий візуальний ряд...

- Є така слабкість, це ви точно помітили. Взагалі я захоплююсь кіно, була думка стати кінорежисером, але не склалося. Можливо, тому такою важливою є зображальність. Люблю гарний живопис, а особливо музику. Відчуваю, що музика дуже допомагає мені в роботі. І в останній виставі "На краю підводного неба" С.Щученка я собі навіть завдання поставив - хай лише наприкінці вона ввірветься, розірве і заповнить... Я себе стримую, щоб не користуватися власними штампами, а їх у мене безліч...

- Нині у провінційних театрах невідомо бракує режисерів, художніми керівниками стають актори чи директори. Як вам вдалося зібрати в одному театрі відразу трьох режисерів (Микола Тараненко, Костянтин Пивоваров, Володимир Туманов), до того ж досвідчених, які чимало ставили по Україні і навіть були головними в інших театрах?

- Всі були головними. Я їх не збирав, самі прийшли. По-перше, залишився колишній головний режисер, потім хтось приходив на разові постановки, хто, на мою думку, цікавий режисер, і я пропонував постійну роботу. Всі ми різні - різні школи, методи. Це, мабуть, на користь театру. З одного боку, це добре, а з іншого - промовчу...

- Як живеться українському театрові в Одесі, місті переважно російськомовному? До того ж, ви намагаєтесь утримувати репертуар на належному мистецькому рівні, не вдаєтесь до суцільної розважальності, як театр музичної комедії чи російський драматичний? Які ваші засади у репертуарній політиці?

- Звичайно, це проблема. По-перше,

Одеса взагалі нетеатральне місто, тут провалювалися гастролі і знаменитих майстрів. До того ж, є якась недовіра до українського театру. Подекуди вважають, що сюди можуть ходити лише сільські мешканці, незалежно від того, що ти ставиш і як. Це не Львів і не Тернопіль, де поважають і люблять українську культуру. З іншого боку, такі організації, як Рух, "Просвіта" чомусь думають, що український театр повинен ставити лише п'єси про Мазепу, Петлюру та Бандеру. Але це свідчить лише про політичний настрій, а не рівень театру. Я вважаю, театр має бути поза політикою, досить уже цього... Ми намагаємося тримати високоякісний репертуар і несхожий на інші. Так з'явилися Даріо Фо, Брехт... Була у нас мала сцена, зараз з'явилася експериментальна - під сценою. Цей фестиваль сучасної української драматургії - теж своєрідний експеримент, ми намагаємося і в такий спосіб зацікавити глядача своїм театром.

- А як виникла ідея цього фестивалю?

- Ідея народилася в нашому театрі. Три роки тому я був на фестивалі сучасної американської драматургії у Луїзвілі (США) - запросили після моєї постановки у Вінніпезі (Канада). Фестиваль був на базі одного театру. І я загорівся цією ідеєю - чому б не створити подібне в Україні? Для чого - це, певно, зрозуміло, без власної сучасної драматургії неможливе існування театру. Два роки ми пробивали це по різних інстанціях, і коли вже ніби-то затвердили, не хотіли проводити це в Одесі. І навіть на останньому етапі, якби я не поїхав на один день до Києва у Міністерство, фестивалю могло й не бути. Провели б якусь акцію у Києві для галочки і на другий день забули б...

- Яким чином відбувався сам конкурс п'єс, скільки їх було?

- Надійшло близько 50 п'єс. Я сам їх читав і відсіював. Відібрав шість і показав їх нашим завітові і директору - залишилось чотири. В цих п'єсах я бачив щось незвичне, таке, що не зустрічав досі у жодного з авторів. Крім того, відібрав ті, які уявляв, як ставити - і сам би хотів поставити всі чотири. Але об'єктивно не міг цього зробити, тож викликав режисерів і сказав: ти ставиш цю, ти цю, а ти цю... В тому, що саме ці п'єси з'явилися на сцені театру, винен лише Равицький, але мені здається, я не помилюся. Вони мене збагатили як людину, сподіваюся, що глядача також.

- В українських театрах, а особливо в Києві, вистачає снобізму стосовно власних сучасних авторів, а ви не боялися ризикувати?

- Хтось повинен починати - не казати про це, а просто їх ставити. І ми вирішили, що це будемо ми. Якщо ви, молоді, талановиті, пишете і не бачите цього на сцені, то скоро запитаете себе - для чого це? І якщо цей фестиваль проходитиме на базі нашого театру хоча б раз на два роки у різних формах, варіаціях, це вже буде шансом для драматургів...

- Три роки тому я бачила у вас в театрі оголошення про професійну театральну школу. Чому виникла потреба в цьому і яка доля цієї школи?

- Така ідея була. Справа в тому, що південь України - це великий регіон, який вимагає акторського поповнення, і в той же час існує велика проблема з житлом. А талановита молодь є, і ми хотіли створити при театрі школу з вищою освітою - були б кадри і для Херсона, Миколаєва, Криму. Ми вели переговори з Міністерством культу-

ри і мистецтв, але щоб узаконити статус випускників, потрібно було рішення Кабінету Міністрів, і нам, на жаль, відмовили... А ви думаєте не було проблем із цим фестивалем?...

- Ігорі Миколайовичу, ви запрошували на постановку до театру італійського режисера, самі ставили за кордоном. Що зацікавило з іноземного досвіду, що хотілося б запровадити у нас?

- Практично, нічого. Я відчув, наскільки талановиті українські актори й режисери і наскільки ми їх не цінуємо. Єдине, постановочна дисципліна у них на вищому рівні, а все інше... Я був два місяці у Канаді, бачив чимало вистав - переважно це "радіотеатр" - сухий, нецікавий. А актори сидять з комп'ютерами, все ретельно занотують, а виходять на сцену - сухі, механічні. Ми в одному і тому ж оформленні грали дві вистави - спочатку з українськими акторами, а через два тижні - з канадійськими ("Мурлін Мурло" М.Коляди). І хоч я заборонив їм приходити на виставу, вони все ж таки потай дивилися і потім казали: "Ми так не можемо грати, щоб так викладатися кожного вечора..." Навіть на фестивалі в Луїзвілі, де були представники зі 130 країн світу. Лише технічний рівень, постановочна культура набагато вищі, але актори, режисери, драматурги в Україні талановитіші. Я був ще у Монреалі на майстер-класах у Григорія Гладія - оце було дуже цікаво...

- Мені розповідали, що вас запрошували працювати до Києва у Театр драми і комедії, але столичне життя вас не спокусило. Чому ви відмовилися?

- Так, це було ще у 1991 році: Едуард Митницький запросив мене як чергового режисера. Він тоді хотів поїхати до Німеччини і передати мені посаду

■ Режисер Ігор Равицький.

■ А. Дриженко, Л. Головіна у виставі "Стомлені сонцем". Одеський театр ім.В. Василька. Режисер Ігор Равицький.

■ О. Равицька у виставі "Мурлін Мурло". Одеський театр ім.В. Василька. Режисер Ігор Равицький.

■ І. Черкаська у виставі "На краю підводного неба". Одеський театр ім.В. Василька. Режисер Ігор Равицький.

головного... Були й раніше пропозиції від інших київських театрів - я відмовився. Не хотів їхати, щоб не загубитися, не втратити себе. Я бачив багатьох режисерів, як-от Володимир Опанасенко, які загубилися. На мою думку, краще мати свою справу в Одесі чи Сумах і отримувати задоволення від того, що є такий театр. Хай із таким обличчям, але власним, ніж бути в столиці, де всі на одне обличчя... Мене після стажування і в Москву запрошували - до Малого театру. "Боже збав, я на Україну хочу, там на мене чекають у Сумах!" - казав я тоді. І не шкодую за свій вибір.

- Фестиваль завершується, вже можна робити висновки. Які б зміни ви хотіли внести до наступного?

- По-перше, різні форми. Наприклад, запросити когось із цікавих експериментуючих режисерів, щоб він поставив сучасну п'єсу на базі нашого театру. В ідеалі хотілося б, щоб сюди приїхало більше режисерів з різних міст і верталися звідси з п'єсами, з постановочними задумками. Ми запрошували, але далеко не всі відгукнулися, та й не всі мали змогу. Гадаю, в цьому основна мета фестивалю. Є ще ідеї, але це вже наступного разу. Побачимо...